

Kezelésre vár Románia demográfiai válsága

Pataky István

Bár Romániában a 65 év fölötti lakosság aránya alacsonyabb az európai uniós államok átlagánál, (2018-ban a teljes lakosság 18,2 százaléka volt idős), az előrejelzések szerint az öregedés egyre fokozottabbá válik az országban. Ha maradnak a jelenlegi tendenciák, 2050-re a lakosság 29,9 százaléka lesz nyugdíjas korú. A tavalyi év végén a romániai nyugdíjasok száma majdnem elérte az ötmilliót, közülük mintegy 400 ezren kizárólag a mezőgazdaságban dolgoztak. Majdnem 4 millióra tehető azok száma, akik öregségi nyugdíjban részesülnek, 509 ezren pedig rokkantnyugdíjasok. Özvegyi nyugdíjat 504 ezer személy kapott tavaly.

A román statisztikai hivatal friss jelentése szerint Romániában kevés a fiatal és egyre kevesebb az alkalmazott, aki a gyarapodó számú nyugdíjasokat el tudja tartani. Az ország lakossága 2019-ben a bejelentett lakcímek alapján ugyan 22,17 millió fő volt, a ténylegesen az országban élők viszont csak 19,4 millióan vannak. Az országot elhagyók száma évek óta rendkívül magas. Az előrejelzések alapján 2040-re már csak 17,4 millió fős romániai lakosságot jósolnak a szak-

értők. Amennyiben a jelenlegi demográfiai irány nem változik, 2060-ra 15,9 millióan, az évszázad végére pedig 13,3 millióan lakják majd Romániát.

A fenti adatok ismeretében a politikai elit elvitatkozhat azon, hogy miként lehet gyorsítani az autópályák építését és hogyan csökkenthető a korrupció, de előbb mégiscsak meg kellene egyezni az ország hosszú távú legfontosabb prioritásában. Ami nem lehet más, mint a demográfiai válság helyzet kezelése. A bukaresti politikum azonban egyelőre még annak megállapítására sem képes, hogy a jelenlegi irányok folytatódása működésképtelenné teheti Romániát. Már ma sincs megfelelő mennyiségű munkaerő, a nyugdíjak kifizetése pedig néhány éven belül problémává válhat. A külföldre távozó, illetve ott élő románok továbbra is csak a szavazatok szempontjából érdekesek. A kivándorlás megállítására és a hazatérés esélyének növelésére nem csak a stratégia hiányzik. Az ezt célzó közös gondolkodás igénye fel sem merül a pártok részéről. Kizárólag a politikai haszon-szerzés által motivált ötletek léteznek, amelyek többsége még akkor is ellehetetlenül a pártok háborúskodásában, ha történetesen hatékony elmozdulást jelentene. Ilyen például a gyermeknevelési pótlék összegét megkétszerező törvény.

Az egyre súlyosabb helyzetnek jelenleg csak a tüneteit igyekeznek kezelni Bukarestben, azt sem átgondoltan. Jó lépés a nyugdíjkorhatár emelése azok számára, akik idős korban is dolgozni akarnak, de a lényégen majdnem semmit sem változtat. A cégek sürgetésére az állam

igyekszik ellenőrzött módon külföldi – elsősorban ázsiai – munkaerővel pótolni a munkaképes fiatalok távozását, hiányát. Ez a megoldás jobb ugyan a német példánál, ahol az illegálisan érkező bevándorlók tömegeiből igyekeznek képzett munkaerőt nyerni, de nem több egy rögtönzött reagálásnál a kialakult válságra.

→**Az egyre súlyosabb helyzetnek jelenleg csak a tüneteit igyekeznek kezelni Bukarestben, azt sem átgondoltan. Jó lépés a nyugdíjkorhatár emelése azok számára, akik idős korban is dolgozni akarnak, de a lényégen majdnem semmit sem változtat.**

Addig is, amíg – valamilyen csoda folytán – észhez tér a román politikai elit, és nemzeti minimumként határozza meg a demográfiai válság kezelését, a médiának, a „gazdasági szakértőknek”, a „független elemzőknek” ajánlatos lenne ideiglenesen felfüggeszteniük a populista jelző szajkózását minden olyan intézkedés esetén, amely a kalandvágyból itthon maradt emberek jólétét vagy inkább jobb létét célozza. Ha évente a bruttó hazai termék két százalékának védelmi kiadásokra fordítása esetén nem beszélnek populizmusról, akkor talán a fizetések emelése, a családtámogatási intézkedések esetén sem kellene minden egyes alkalommal krokodilkönnyeket hullatniuk a „véleményformálóknak”.

Hol van már a tavalyi hó?

Nánó Csaba

Azt hiszem, jogos a címbéli ámulás. Villon is tudhatott valamit, amikor feltette a költői kérdést, és eléggé nyilvánvaló, ő sem várt választ arra, hova lett Párizsból a tavalyi hó. Ahogyan életét ismerjük – ideje nagy részét az utcákon kóborolva töltötte, egyik kocsmából ki, a másikba be állandóan harcot vívva a megélhetésért, összetűzésben a törvénnyel –, neki sem hiányozhatott a hideg és a hó.

Mielőtt bárki is rám húzná a vizes lepedőt, hogy nem értem a költőt meg a havas dolgot, gyorsan hozzáteszem: tudom, hogy „a tavalyi hó” hasonlat, Villon az elmúlt és vissza nem térő időre gondolt. Ne keverd a filegóriát az allegóriával – mondaná erre nagymamám, nyugodjon békében. Mert ahogy ő nincs már, úgy az utakat, házakat, mezőket befedő fehér micsodából is egyre kevesebb van tájainkon. Hát ezért megragadóak számomra a költő sorai...

Környékünk arról volt híres gyerekkoromban, hogy rengeteg meredek utcája volt, ahol kiválóan lehetett szánkázni, csúszkálni. A város egyéb helyeivel szemben itt nagy előny származott a kölkök számára abból, hogy egy-egy szánkózásra alkalmas utca akár több kilométer hosszú volt, az emberfia negyedórát is csúszott lefelé. Persze felvonni ugyanazon az úton a szánt nem volt leányálom, de hát ez volt a legkisebb akadály a szórakozásnak.

Kuki volt az utca lelke, még meg sem fagyott az első leesett hó, ő már húzta fel a hegyre szánkóját. (A hegy csak nekünk volt hatalmas, amúgy egy kis dombocska volt kifele a városból, a Békásnak nevezett külváros aljában). Akkoriban nagyravágyó volt, minden lépésével valamit bizonyítani akart. Aztán nagy igyekezetében nem lett belőle semmi, házukat évtizedekig építették, aztán amikor befejezték, Kuki illuminált állapotban leesett az emeleti lépcsőkön, és nyakát törte.

→**Környékünk arról volt híres gyerekkoromban, hogy rengeteg meredek utcája volt, ahol kiválóan lehetett szánkázni, csúszkálni. A város egyéb helyeivel szemben itt nagy előny származott a kölkök számára abból, hogy egy-egy szánkózásra alkalmas utca akár több kilométer hosszú volt, az emberfia negyedórát is csúszott lefelé.**

És ott volt Bolond Árpai, a kicsit gügye haverünk, aki felnőtt korára is megmaradt tízéves gyereknek, de énekelni úgy tudott, mint a pacsirta. Egyetlen dalnak sem tudta a szövegét, de több hangszert is képes volt utánozni – csodálatos módon egyszerre. Akárcsak idézett költőnk, ő is eltűnt a tavalyi hóval vagy hóban – ma sem tudom, mi lett a sorsa.

A hó és a nagy szánkázások mellett talán a zsíros kenyér íze maradt meg leginkább az emlékezetemben. Olyan kenyér és olyan zsír, mint gyerekkoromban, azóta sem készül. Tudom, ez is csalóka érzés, van most is jó kenyér és finom zsír. De nekem, nekünk, az akkori kicsi barátoknak az marad

máig a legjobb. Most is emlékszem arra a napra, amikor egy kiadós szánkázás után jól átfagyva többedmagammal betértünk a házunkba. Ki voltunk éhezve, ám senki felnőtt nem volt odahaza. A kamrában kutatva ráakadtam egy bödön zsírra, kenyér mindig volt otthon, így aztán jól beettünk. Este kérde nagymama, nem látta valaki, hova lett a szappannak félretett zsír? Egy egész bödönnel volt – sápítózott –, és mind eltűnt.

Szóval volt hó, kenyér, zsír, meg sok vidámság. És nem volt számítógép, okos telefon, nem kapott születésnapjára elektromos autót a két éves gyerek. A vakációról úgy tértünk vissza az iskolába, hogy barátainknak óráig meséltük kalandjainkat. Nem azt, amit idiótábnál idiótább fi mekben láttunk, hanem saját élményeinket, amiket akár télen, akár nyáron megéltünk.

Bezzeg a mi időnkben! – mondanám, de visszafogom magam. Én is utáltam, amikor ezt mondták „okos öregek”. Meg aztán eszembe jut: annyira mégsem vagyok még vén, hogy emlékeimből építsek magamnak és az utókornak katedrális. Meg hát tudom, nagyot változott a világ: ami volt, már nincs, ami ma van, az hamarosan nem lesz többé, és nem is keresem a tavalyi hó nyomát. Így forog körbe a világegyetemen, mi pedig a kispadról nézzük a váltakozó korok forgatagát.

Ám néha mégis megcsap a hátam mögött hagyott évek szele. Bár ugyanott lakom most is, ahol fél évszázaddal ezelőtt kergettem az álmodat meg a lányokat, és szánkóval vagy rögtönzött sítalpon ereszkedtem alá utcánk hótól fedett macskakövein, a meredek ma már nem tűnik annyira meredeknek, a gyerekek sem annyira soknak és vidámnak, és a hó sem omlik a háztetőről a nyakunkba.

HIRDETÉS

ELIT ALAKULAT

2.0

A KÁRPÁT-MEDENCE
LEGGAZDAGABB
HONFOGLALÁS KORI
TEMETŐI

CSÍKI SZÉKELY MÚZEUM

2019. 11. 20.
2020. 04. 20.